کـوردی هـائیم و حەیـران (2) …. هێمن عومەر خۆشناو

ئەو پیرەپیاوە لە هەموو خەڵکی ئەم شارە بەتەمەنترە، شارەزای بست بە بستی ئەم دەڤەرەیە، یادگاریی لەگەڵ هەموو کوچە و کۆڵان و باغ و بێستان و دار و بەردی ئێرە هەیە، تەنانەت هەشتا ساڵێك لەمەوبەر هەر ڕۆژە نانی لە ماڵێك دەخوارد، شەڕبوو لەسەر ئەوەی کێ زووتر فەرمووی لێ بکات، وای لێهاتبوو نە ئەو بێ خەڵکەکە ئیدارەی دەکرد و نە خەڵکیش بێ ئەو سێبوریيان دەهات.

ڕێزی خەڵك بۆ ئەو پیرەپیاوە هەر لەبەر ڕیشە سپییە وەك کڵۆ بەفرەکەی نەبوو، ئەو بە منداڵیش شیری لەگەڵ هەموو منداڵانی ئێرە خواردووە، دەستنوێژی لە کەس نوێ نەکردۆتەوە، بۆتە برای شیرییان و لەگەڵ ترپەی دڵیان، دڵی لێدەدا و لەگەڵ هەنسکی ئەوانیشەوە فرمێسکی دەبێتە تاڤگەیەك و بەسەر ئەو ڕیشە بەفراویەدا دێتەخوارێ.
جار جار دەیبینم لەبەر دەرگای زانکۆ دەیپشکنن، بە هەزار بینە و بەردە تا ڕێی دەدەن تێپە□ بێت، هەندێك بە تاسەوە تەماشای دەکەن و بە هەناسە هەڵکێشانێکەوە پشتی تێدەکەن، هەیانە خۆی لێ نەناس دەکات و بە تیزەوە بە ڕەفیقەکەی خۆی دەڵێت و ئەوە و زانکۆیان نەگوتوە؟ بە خۆی و ئەو جلانە چییە دێتە ناو زانکۆ؟ زۆر قسەی دیکەش لەملاو لەولا دەکرێن، کەچی ئەو زۆر بە وردی لێیان ڕادەمێنێ و دمکی گۆپاڵەکە لە عەردی دەدا و تێر تێر تەماشایان دەکات و جار جار نیوچەوانی گرژدەبێ و جارجاریش ئەو هاڵاوە گەرمەی لە هەناوان دێتە دەرێ دەڵێی لەناو کوورەی ئاگرەوە هەڵدەستێ.

ئەمن گەلەك جاران تووشی دەبم ڕوودەبمە دەستی و زیارەتی دەکەم، ئەویش بە دەرفەتی دەزانێ و دەردە دڵی خۆیم بۆ باس دەکات و لەنێو قسانیشدا زوو زوو هەڵدەداتێ:

ئەوانە دەبینی؟ هەموو برازامن، شیرم لەگەڵ دایك و باوکی هەموویان خواردووە، کەچی خۆم لێ نەناس دەکەن و تیزانم پێ دەکەن! ئەوانە مێشکیان شۆردراوەتەوە، تەنانەت هەست دەکەم زمانیشیان گۆڕاوە، لەبەرچاوم دڵیان وەك دەنکە زەنگیانەیەکی لێ هاتووە و جێی هیچی تێدانا بێتەوە. لە بەرچاوی خەڵك زۆر پێش چاون، کەچی ڕۆژ دوای ڕۆژ دڵیان بچوك دەبێتەوە، گەیشتۆتە ئەوەی هەندێکیان دڵیان نەماوە و بە بێ دڵی لەناو زانکۆ دێن و دەچن و ئەمساڵ شەش لەو بێ دڵانن□

ماستەریشیان لە بەشی کوردی تەواوکردووە!

جار جار لەگەڵ دایك و باوکی ئەو قوتابیانە دێتە زانکۆ، ئەو پیرەمێردە پێشیان دەکەوێت، هەر بە ئیرادەی خوا ئەو دایك و بابانەش هەر کە پێیان خستە ناو زانکۆ ئیدی دڵیان بچوك دەبێتەوە، دەست دەخەنە سەر دڵیان و دەڵێن بروسکەك لە دڵی دام! ئیدی بۆ حاڵ تاقەتیان لەو پیرەپیاوە دەمێنێ و زوو بەجێی دێڵن و تەنانەت دڵیان بۆ ئەولادەکانی خۆیشیان ناچێت و بەرچاویان تاریك دەبێت و لە دەرەوەی پرسگەی زانکۆدا دڵیان گەورە دەبێتەوە و بەرچاویان ڕووناك دەبێتەوە.

ماڵ یا ماڵۆچکەی کوردی؟ …دڵشاد تاقانە

خۆ نیشانەی پرسیار هەروا لەگۆترە نیە، کە کەوتە بەرچاوت داوای وەڵام دەکات و خۆشت بەناچاری ڕەدووی دەچی تا دەگەیە ئەو خاڵەی بێنت دەشکێنێ تێر دەخۆیەوە لەسەروچاوی کانیاوی وەڵامەکەی. ڕەنگە لەگەڵ خوێندنەوە چەندان تەوەر و تێزی دیکەی هاوڕایی و جیایی، سەرەداوی نوێ و سەرباسی دیکەت لا گەڵاڵە بێ بەدەرچەیەکی زەوەندەوە هەناسەی ئاسودەیی تێگەیشتن بدەیەوە. وابزانی لەگەڵ نوسەر و خۆت تێر و خۆش دواوی پڕۆسکەیەکی تریش دەخەیە پاشخانی ڕۆشەنبیریت لەکاتی پێویستیەکان فریادڕەسی بۆچوون و گوتن و نوسینەکانت بێ.

کورد ماڵی نیە!
زۆربەی چاودێر و لێکدەرەوە سیاسیەکان لەشیکاری گوت و باسیاندا بەهەڵە دەڵێن ماڵی کوردی. واتە ئەو شوێنگە بێ گەڕاوە سەرەکیەی سروشی کایەی نوێی لێ وەردەگیرێتەوە لەپرسگیریە چەقبەستی و بێچارەکان ڕوومان دەبنەوە یان ئەو شێرازە کۆمەڵی و هاوسۆزیەی کۆماندەکاتەوە سەرچاوە و هێزی سەرەکیمانە لەچێوەی بەرژەوەندیەکانیدا ڕێک دەکەوین بۆ لێکدانەوەی بەرژەوەندی تاك و خودی.

کورد ماڵۆچکەی هەیە؟

چەندەهایە سەر بەکامیان دابگری گێت لەحەیرانەکی نەشاز دەبی لەڕێتم دەرچووە تاک و جووتی مەقامەکەشی تێکدایە! دەنگ ناخۆشەکان دەیچڕن مێشکی سەریان بردیین، نەخۆیان سودمەند و نەکۆمەڵگایەکەش پێی سەروەر دەبی. ئەوە لەدیموکراتی بوونەوە سەرچاوەی نەگرتیە بەڵکو لەتێنەگەیشتن و پێنەگەیشتنی ژیری کوردە لەدوانێکی یەکانگیری تێکهەڵکێشی خاوەن ڕێتم و سازگاری دەنگخوانی خاوەن تاکە پەیام و ئاڕاستە.

کوردی جوتیار..

خاوەن بەرهەمی ناپیشەوەری ناپیشەسازی بچێنە و بەتەمای خوای، ئەگەر هاتیبی لێ ساڵی داهاتوو تەمبەڵتری دەکا لەچاندن و خۆبەڕێوەبردن. هەردەم حەزی لەسیستەمی خۆڕگەری و ئاغاپەرستیە هەموو خواستەکانی لەکەسێکدا کۆدەکاتەوە بەڕێوەی ببات، لەشەڕوشۆڕ سەرپەرشتی بکات. گرینگ ئەوەیە خودی کوردی جوتیار مێشکی بەکار نەهینێ و جەستەی حەساوەبێ! مەلایەکیشی دەوێ لەگوندی پێشنوێژی لێ بکات و لەدوای مردن بیباتە بەهەشتێ لەوێش وەک ڕەجەبی دەو بەشکاتەوە هەنجیری بکەوتە ناودەمی درێژیانیش بکا لێ حۆریەکان، هەهەهایەکی لێبکەن شایستەیە.

ئایا کورد نەتەوەییە؟

بەڵی کورد نەتەوەیە بەهەموو پێوەر و ڕەهەندەکانی بەڵام نەتەوەیی نیە! بیری نەتەوەیی ڕووکەش و بێ ئەرزشە هۆکاری زۆر وای لێکردیە کە لەدەست خۆی نەبووە، کەمی دانیشتوانی بەرامبەر جیرانە فارس و عەرەب و تورکەکان، لەمێژووەوە خاکەکەی پێخوستی گەورە داگیرکارانی دنیا بووە لەفیرعەونی و ڕۆمانی بگرە تا ئێستای ئەمریکی و ڕووسی، بەهاتنی مەغۆل و ئیسلامەوە تا ئێستای داعش و حەشد......لەگەڵ دەیان هۆکاری دیکەی دەرەکی هاوکات لەگەڵ چەندان هۆکاری ناوەکی وەک وابەستەیی بەخاکەوە و جوتیارگەری کەلەپەلوپۆی خستیە، نەبوونی خواستی داگیرکاری خاک و خەڵکی تر! ڕەدووکەوتەیی شێلگیرانە بەدوای ئاینەکان جا ئەگەر زەردەشتی بووبی هەرجوتیاری و دارچاندن بوو، لەئیسلامەتیش هەرە شێلگیرترین و بێ بەرنامەترین کە سونەی بێ مەرجەعەی ئەوجا لەناو سونەش شافیعی بوون کە بەتڕەکی دەستنوێژت دەشکێنی هەهاهایەکی دیشی لێ بکەن با دری خۆش ببی.

بیری نەتەوەییمان هەیە؟

جگە لەهۆکارە دەرکی و ناوەکیەکان تا ئەوڕۆش کەسەدەی بیستویەکەمی کردیتەوە ئەگەر دوژمنەک بێتە سەر بادینان ناوچەی سۆران خۆی لێ

بەکوشت نادا و ناچی هاوکاری بکا هەروەها بەپێچەوانەوەش دوای وی شارگەرچێتی و گوندگەرچێتی دەکات. کاتێ داگیرکاری ئیسلامی هات کۆیە بگری لەشیلە و هەرمێتە و تۆبزاوای ئێستا شکان بەقونی حوشترەکانیان دادا چوونەوە تەقتەق و چەمچەماڵ لەوێوە بەبەری قەڵاسێوکە هاتنەوە چوونە دۆڵی خەلەکان بەرەو بیتوێن و قەڵادزە چوون تا خانە و سەرردەشت ئەوجا گەڕانەوە لەدۆری سماقوریەوە هاتنەوە چیای باواجی و کۆیەی ئەوکاتیان گرت دۆری ئەسحابان چاوەدیتەیە لەوێ جەندیان لێ تێپێندرا ئەو عەرەبێچکانە. خۆ ئەگەر کورد یەکی بگرتبا بەهانای یەکەوە بان هەموویان ئەنفالی ئیسلام نەدەکران وەک ئێستا ئێران و عەبادی دەیانەوێ جارێ پارتی کلک و گوێ بکەن دوایەش یەکێتی ئاسانتر و لەبەر دەست ترە ئەوش لەبەر ئەوە نیە پارتی زۆر نیشتمانی و بەشان و شەوکەتە تەنیا سیاسەتی (پەرتکە و زاڵبە) پێڕەو دەکەن کامیان ڕاوی ئاسانتربێ ئەویان زووتر دەگرن بەتاژیەکانی ئێستا دەبابەی ئەمریکیە بەڵێخوێینی ئێرانی. ئێستا دەمانەوێ برێین ئاستی بیری نەتەوەیی کورد نەک لاوازە بەڵکو لەنەبووندایە بەهاژوو هووژی حیزبچیە گەندەڵەکان هەرمەخەرەتێن ئەوانە لەتەڵی دەخۆن و لەوشکی دەنوون لێ وان هەر بەڵبەی تەقتەقیە. دەزانم هەموو چاوەڕێن پێشنیار و چارەسەرتان بدەمێ چونکە تاقەتتان نیە بیربکەنەوە و کوردین! دیسان نیشانەی پرسیارەکەتان لێ دادەنێمەوە ئێستا چ بکەین؟

تارمایی یار… بۆتان لەتیف عەبدولقادر(پایان)

لەقوڵایی ساتی شەوێ
من زیندووم وشەپێلە تارەکان دەبڕم!…
یەعقوب ئاسا نیگەرانم..
ئەزانن خۆ شاگەشکەییم بۆ شەو نیە؟!
تامەزرۆی دیتنی یارم
هەموو جارێ لەدوورەوە

تارمایی ئەو هەست پێ دەکەم

هەروەك یوسف و زولەیخا
تابلۆمان ڕەنگی شەوە
هەناوی شەو نرخی نوری یار دەردەخاو
وادەزانم تازە ژیان دەست پێ دەکەم..

لەم قەیرانی بێ بەزەییە
تنۆکی بارانیش زیزە!
هەور بەم ڕەنگە نارنجییە
گۆنا پرتەقاڵیەکەی زەویی لێ ونەو
دەست لەملانی زستانێکی ڕەنگ پاییزی
لەباوەشی ئاسمان ڕیزە

ئازیزەکەم..
ئازارەکەم تویکڵی ئاوازی ئارەزوە
ئارەزووێ بۆ ئازادی..
بۆ باخی یار، بۆ پڕ دادی..

لەم شەو ڕۆیەم
هاوشانی ماه لەگوزەراین بەناخی ئاخ!
بەناخی شەو کەتاریکیە
تا ئەگەینە کەناری یار !
لەوێ لە ئامێزی باخێ
بەفرمێسکی پرتەقاڵ و
لێوەلەرزەی سێوو خۆخێ، ئەبین بەداخ !

دوای ئەوەی کە ڕوو لەڕووگە ڕاکشام و
زانیم سێبەری ژوور سەرم هی یەزدانە؛
یەکسەر لەپێناوی خەونێ نوستم!..
خەون گریانە…
خەزانە…
بێ ئاگایی ودا بڕانە…
دەستێکم نا بەبەردەکەی سەر سینگمەوەو
هەڵسامەوە
دیتم ئەڵقەیێ دانراوە بۆ ئەنگوستم!
بۆتان لەتیف عەبدولقادر(پـــــایـــــــان)
هەولێر _ ڕاپەڕین

یەك شەممە 10/10/2010

لەشفرۆشی ڕۆژهەڵاتی … هیوا سەعید

دواجار كه بینیم
وتي جیابونەوه ئادابی خۆی هەیه
پێویسته نهێنییەكانیشمان بپارێزین
بەڵام من دەست بەو ئادابەوه ناگرم
نهێنییەكان ئاشكرا دەكەم
یەكەم جار ئەوم لە یانەیەكی شەوانە بینی
چیرۆكی خۆی بۆم گێڕاوە
وتی هەژاری ناچاری ئەو كارەی كردم
وتی باوكم پەككەوتەیە،
وتی لە خانوی كرێداین،
وتی برایەكانم بێكارن و ئێمەش برسیمانە
مژێكی قوڵی لە جگەرەكەی دا و هەناسەیەكی گەرمی دایەوە.
وتی چبكەم ناچارم!
ئەوشەوە ئەوم وەك لەشفرۆشێك ناسی.

ڕاستترە بڵێم لەشفرۆشیكم خۆشویست
پێش من هەر پیاوێك لەگەڵی نوستبوو پێیوتبو خۆشمدەوێی
من لێم پرسی كاممان پیسین
وتی من
وتم بە قسەی كێ عیسا لە مەریەمی مەجدەلی پاكترە!
هەستی بەوە كرد گێل□ پیاوم.

ئەو لەشفرۆشی ناو شانۆگەرییە ڕۆمانسییەكان نەبوو
لە بری پارە
ئەوەندە بۆ ئەو بەس بێ
ڕەفتەكەی سەری دایكم بكەمە ملی و
ئیدی وەكو ژنێكی داوێن پاك سەیری بكەم.

ئەو لە ناوەوە پاکیزەیی لەدەستدا بوو
لە نێوان قەڵەم و سوراو هەر خەریکی سوراو بوو
لە نێوان شیعر و جوانکاری هەر بەدوای جوانکاری بوو
لە نێوان کتێبخانە و ئارایشتگا هەر لە ئارایشتگا بوو.

جارێک وتم شاعیرێک دەڵێ
پیاوی ڕۆژهەڵاتی تەنیا لەسەرجێ ژن دەناسێ
وتی ژنی ڕۆژهەڵاتیش پیاو بەو شێوە نەبێ
بە پیاوی نازانێ!

ئەو نهێنییەی ئەو خەمی بوو
ئەوە نییە وەک لەشفرۆشێک باسی بکەم
لە دەمەدەمێکدا وتبوم تۆ ژن نیت کاڵای
لە قاقای پێکەنینیدا،
وتی دەنا من نوێنەری کیشوەرێکم
لێرە هیچ ژنێك نادۆزیتەوە
وەک من بیرنەکاتەوە!